HET TESTAMENT OFTE UUterſten wille vande Nederlandſche Oorloghe.

Ghelijck als ſy, liggende op haer Dood-bedde in den Hage dien verclaert, onderteeckent, doen ſchrijven ende bezegelen heeft den tvveeden Februarij deſes Iaers 1609.

DOOR

YEMAND VAN VVAER-MOND.

Tot Franc end al
By Frede-rijck de Urije.

Dobbel Anagramma ofte Naem-sprueck/ wt het woordt / Vrede.

Ick VREDE te ghelijck goet ende quaet beseffe,
 Te vveten, Ick REED'V, end DEER V, als ick plach:
Dus ô Landsaten, bidt, datmen my alsoo treffe,
 Dat ick uvv' Vrijen Staet REEDEN, niet DEREN mach.

Ander / uyt het woordt / Peys, Spye, dat een bespieder ende spijcker beduydt.

Sou dese lamme PEYS dan maer ons Landt bespijen?
 End een recht SPYE syn, soo haren naem uyt-leght?
Ick hoop, neen: Maer dat sy tot een SPYE sal gedijen
 Die het Vereenichd' Landt noch vaster t'samen hecht.

Andere wt het woordt / Bestant.

De Coninck van Spaengien spreeckt:

Ick BENT SAT, dus altijdts met verderf mijner Rijcken
 Te voeden sonder vrucht d'Oorlogh van Nederlandt,
Daerom stae ick NA T'BEST, end om meer schaeds t'ontvvijcken
 VVil die een vvijle tijts op-schorten door BESTANT.

Anagramma ende Wensch des Dichters.

VVy hebben Veertigh jaer door s'Oorloghs vvoeste baren
 Op ons Vrydoms compas ghevvorstelt sonder rust:
Daerom ô Vredes God, HELP' ONS BLY RVSTE BAREN,
 End brengh t'Vereenighd' Schip op s'Vredes vrije kust.

HET TESTAMENT

Ofte

Uyterſten wille van de

Nederlandſche Oorloghe.

Proſopopœia Belli Belgici.

De Oorloghe ſpreeckt.

ICk Dochter Lucifers, uyt Duyvelſchen gheſlacht/ Genus atro a ſanguine.
Moeder van alle quaet end Suſter van tweedracht/
Des Doodes Bloet-verwandt/ ſ'Peys Vyandinn' gheſworen/
Wt d'Inquiſitie van Spaenſchen zaet gheboren
Aen ghene zijde van't Pyreneſche gheberght/
Op Tybris boordt ghedoopt/ in Neerlandt gheherberght/
Met Roomſcher Hoeren Melck van jonghs af op-ghevoepet/
End in Granvellæ School' allengſkens aen-ghegroepet:
Heb tot Hof-meeſter trouw Duc d'Alba eerſt ghehadt/ Int Iaer
Die my in Nederlandt, twelck doen in Vrede ſat/ 1567. Arduus agmen agens, cui Belli inſigne ſuperbum.
Brenght ſonderſlagh oft ſtoot/ end om my wel te houwen
Laet my tot Ee-gemael Tyranniſch Ghewelt trouwen.
Bouwt nieuw Caſteelen/ end ſ'Lands Rechten neder velt/
Den wreeden Bloet-raet my tot Hof-gheſind' inſtelt Anders Le Conſeil des Troubles
Die t'ſamen-rapende van d'abelſte Tyrannen/
Doet d'Edeldom van t'Landt te Vier end Sweert verbannen/
Die ſich ten Crijgh toeruſt end met ghemeene handt
Hem weder dapperlick beſpringht aen elcken kant. 1568. Flos veterum Virtuſque virûm quos iuſtus in hoſtem fertdolor, et meritâ accendit Meſétius irâ.
De Graef van Arenbergh in Vrieſlandt werdt verſlaghen/
Ick deed Graef Lodewijck van Iemminghen verjaghen.
De Prins van Orangien tot Duc d'Alfs wederſtandt
Comt met volck over Maes/ maer moet weer uyt het Landt:
Soo dat ick Duc d'Alba maeck meeſter van den Velde/
Het welck hy danckbaerlick my wederom vergelde/
Want d'Inquiſiti end nieuw' Biſſchoppen invoert 1569.
Door den Bloet-raet op't bloet end goet van velen loert/
Verbreydt mijn heerſchappij/ end het ghemoet wraeck-gierigh
My met Vier/ Galge/ Rat/ end Sweert verſadight vierigh.
Mijn dorſtigh herte laeft met edel Graeflick bloedt/
End als een gretigh wolf in de Schaepſ-cudde woedt:

Semperq; recenti cæde tepebat humus.

Ja deed' in ses jaer tijds alleenlick door s'Beuls handen
Wel achthien duysent Lien onthoofden/hanghen / branden.
Dies heeft hy sich een Beeldt van Cooper opgherecht.
T'Antwerpen op't Casteel/zijns Overwinninghs Recht/
De twee Staten des Lands vertredende met voeten/ 1571.

Egregiam verolaudē et spolia ampla.

En was dat niet ghenoegh om mijnen lust te boeten?
Hy meende nu t'heel Landt te hebben overheert/
End synde buyten vrees stout-moedighlijck begheert
Dat men hem van all's soud' den Thienden Penninck gheven/
Om my te maken rijck end weeldigh al mijn leven/

Nivos datis, hic dabit.

End t'moedigh Nederlandt arm/nedrigh end ghedwee.
Voor den onwillighen Al basten laghen ree/
Maer/siet/een cleynen hoop verachte water-Geusen
Ontnamen hem den Bril, doen sagh hy op syn Neuse. 1572.
Aen d'ander sijde meed Graef Lodewick verrast
Bergen in Henegouw, denckt hoe't Duc d'Alba past
Doch mijnen Tiendenaer daeromme niet verflouwet/
End die met alle macht ten uytersten benouwet.

Quo iusti ōr alter, nec pietate fuit nec bello maior.

De Prins met syn Crijghs-heyr oock daer ontrent verschijnt
End Duc d'Alba uyt t' Veldt te drijven vergheefs pijnt:
Doch Hollandt end Zeelandt hem meestendeels toe-vallen/
End stellen sich ter weyr/ t'ginck na mijn wel-ghevallen.
Tot Zutphen end Naerden wierdt vele volcks vermoordt/
De stadt van Mechelen door plonderingh verstoort/
Haerlem verweldight/met meer ander vrome Feyten

At tu dictis Albane maneres.

Des Hertoghs van Alba my sonderlingh wel greyten. 1573.
De Grave van Bossu op de Zuer-zee bestoockt
De Noordt-hollandtsche Vloot/ die hadder op ghekoockt/
End hem soo feestelick met houte Pompen groetet
Dat d'Inquisitie het Vaentken strijcken moetet.
Maer doen den Coninck sach dat door de strenghe macht
Van Alba syn bevel niet stracr en wierd volbracht/
Dat t'Landt aen't hollen was end sich tot noot-weyr wendet/
Ontbiedt hem weder thuys end herwaerts over sendet

Fidés animi, atq; in vtrumque paratus.

Den grooten Commandeur den loosen Don Lovijs.
My tot een Voedster-heer/die op een beter wijs
Syn wil uyt-voeren sou/waer toe hy hem bereyde
End syne dapperheyt toond' op de Moocker-heyde.
De Spaengiaert muytineert/de koene Zeeuwsche Maet
De Vloot des Commandeurs voor Bergen op zoom slaet 1574.

Subit ira cadentem ulcisci Patriam, et sceleratas sumere pœnas.

End zijn Volck de Courant over boort danssen leerde:
Maer hy was by Lowijs, end terwijl Triumpheerde
Te Bergen op den Zoom, verr' ghenough buyten schoot/
End een ghemeen Pardoen het Nederland aenbood.
Leyden ontset/Worcum end Leerdam werdt verkrachtet/
T'Spaensch Crijghs-volck na Vtrecht om syn betalingh trachtet.
Maer terwijl ick aldus rijck ende machtigh was
Wierd ick sieck tot Breda, want op het selve pas 1575.

Begostmen

Begostmen eerst aldaer te handelen van Vrede
Door s'Keysers tusschen-spraeck end der Landsaten bede:
Maer t'was een corte Flauwt' die my weer haest verliet/
Die Vrede-handel tot een wreden-handel diedt.
Buren, Ouwater, end Schoonhoven dat besuerden/ — En hæc
Bommenee, Zirickzee het selve meed betruerden. — promissa
De Spaengiaert weder muyt end gaet syn ouden ganck. — fides est?
Doch mijnes Commandeurs Regieringh duert niet lanck/
Want hy aen eene cortz' tot Bruyssel haestigh stervet. 1576.
Den Raet van State s'Lands Gouvernement verwervet/ — Vnus qui
Maer ick Don Rhoda kreegh tot Overste Veldt-heer. — nobic tur-
De Spaengiaerts vromelick verdedighen mijn eer/ — bando re-
Verschoonen niemant niet/ end t'heele Landt bekrijghen/ — stituit rẽ.
Sy meenden tot haer roof Bruyssel fijn in te krijghen/
Doch synde dat mis-luckt hebben sy Aelst verrast/ — Nec clau-
Antwerpen end Maestricht lijdt grooten overlast: — sa tegunt
Doe sachmen my verdeelt in dryerley partijen/ — iam mœ-
De Raet van Staet' om t'Landt van t'Spaensch ghewelt te vrijen/ — nia Belgas
De Prins van Orangien met Hollandt end Zeelandt
Tot Spaengiaerts teghen-weyr eendrachtelick aen-spant/
Maer ghy ô Spaengiaerts vroom / ô mijn voorstanders trouwe/
Die ick met reden voor mijn liefste Kinders houwe/
Bleeft even onvertsaeght end waert niet eens vervaert — O passi gra
Om dat ghy van den Raet van State wierdt verclaert — viora', da-
Vyanden van het Landt/ Oproerders end Rebellen: — bit Deus
Ja ginght kloeckmoedighlijck u selfs daer teghen stellen/ — his quoq;
Terwijlen ick tot Gendt in s'doods noodt was gheraeckt/ — funem.
Maer een in-landsch Verdrach wierdt teghen u ghemaeckt
Om met ghewapend' handt u uyt het Landt te jaghen.
Men oock in Spaengien sond' om over u te claghen — Quæ vo-
End u ghestraft te sien/ ghy hielt u even koen/ — bis quæ
De Coninck wel toesept straff' over u te doen/ — digna Vi-
Maer u in't heymelijck vergeldinghe belovet/ — ri pro tali-
Jae door syn brieven selfs uw' trouwe diensten lovet: — bus ausis
Sy waren te vroegh op end niet ghenough versien — præmia
Van manlick Oorloghs-volck om u selfs te verbien. — posse rear
De moedighe Don Ian is in het Landt ghecomen — solvi?
End heeft mijn Regiment stracks by de handt ghenomen/
Besweert den Peys van Gendt als in des Coninghs naem/ 1577. — Consilio
Ghelatet sich (quantsuys!) of s'hem waer aenghenaem/ — versare
End veynset of hy woude Spaengiaerden versenden — dolos in-
De Duydschen dancken af end my doen t'leven eynden: — gressus,
Maer t'was al schoon bedrogh dat niet lanck blijft bedeckt/ — et astu.
Dus hy mijn Oorloghs-volck flucx weer te rugghe treckt/
End voeghet sich by haer/ wint Charlomont end Namen.
De Staten doen oock Volck tot mijnen dienst versamen/
De Prins in Brabandt werdt ghemaeckt mijn Bescherm-heer/ — Fugite
End Don Ian by Gembloers verstropt der Staten Heyr/ 1578. — hinc,

Neemt

Neemt vele Steden in: maer men doen noch een reys'
Voor grooter Vorsten will' te Loven sprack van Peys/

Latet anguis in herbâ.

Doch sulck ghevepnst opset cond my niet eens vervaren/
Ick sach wel dat het my sou meerder voordeel baren.
Don Ian had goet in zin/ maer is (eylaes!) in't best

Alusiatio iampartus Achilles.

Syns levens schtedelick ghestorven aen de Pest.
De Prins van Parma werdt daer na van s'Coninghs weghen
Mijn Stad-houder ghemaeckt/ dien sach ick cloecklick pleghen
d'Italiaenschen aerdt/ end heeft soo veel ghewrocht

Hoc rebus defuit unum.

Dat hy het Nederlandt tot tweedracht heeft ghebrocht/
De Walsche Landen zijn van d'ander afghescheuret. 1579.
O! dat bequam my wel/ want het is juyst ghebeuret

Aliquis latet error, Equo ne credite, Teucri.

In mijne Coelsche Sieckt'/ terwijl men daer ter Steed
Door s'Keysers middelingh weer handelde van Vreed:
Dus ben ick wederom in corten tijdt ghenesen/
End meer dan opt te voor gheweldigh opgheresen.
De Graef van Rennenbergh in Vrieslandt my versterckt/
De Graef van Hohenlo hem dapper teghen werckt. 1580.

Dubius medijs. Mars errat in armis.

De Stadt van Mechelen af-valligh is de Staten/
Dies werdtse wederom mijn Volck tot roof ghelaten.
Der Staten Crieghs-volck wint Diest, Sychem end Aerschot,
End Parma weer Breda vermeestert door het Slot.
De Prins ghebannen werdt/ den Coninck af-ghesworen/ 1581.
Den Hertoch van Anjou tot Over-heer vercoren/

Nullus amor populis, nec fœdera sunto

Het ginck na mijnen wensch/ Ick was te recht verblijdt
End dacht/ nu trouwt Neerlant my ymmers voor altijdt
Noch sal voortaen niet licht aen eenen Peys gheraecken/
Doornick, Aelst, Oudenaerd kan mijn ghewelt niet staken/
Liere verraden end Steenwijck beklommen wordt. 1582.

Infelix, quæ tanta animum dementia cœpit?

Den Hertogh van Anjou oock tot mijn voord'ringh poort
Hem meester absolupt te maken van den Lande/
Maer tot Antwerpen raeckt syn aenslach heel tot schande.
De Prins doorschoten werdt/ soo dat het Veldt alleen 1583.
De Prins van Parma blijft/ na dat ick tusschen tween eñ 84.
Met groote twijffelingh des Fortuyns had ghebloeyet.
De fier Antwerpsche Maeght hy vercracht ende boeyet/
Dies hy met t'gulden Vlies by Callo werdt vereert. 1585.
De Graef, Venlo end Sluys hy volghens over-heert/ 86. eñ 87.
Gelre met Deventer hem oock ghelevert werden/
Terwijlen veel den Staet syns weer-partijs verwerrden:

Cogite consilium et Pacem laudate sedentes, illi armis in Regna ruunt,

Dus hy Parmantigh was/ t'ginck hem al voor den windt/
Hy scheen alleen te syn Fortunæ troetel-kint.
Tot Borborch Enghelandt met valschen Peys verleyde/
End sich terwijl tot hulp des Spaenschen Vloots bereyde/
Maer t'selve sloegh hem mis/ end al syn groot ghewelt 1588.
Voor Berghen was vergheefs: Want/ siet/ een Ionghen Held
In synes Vaders plaets' hem weer-werck gaet bescheeren.
Doen sach ick haestelick t'Rat des Ghelucks om keren/

Breda

Breda den aenvanck is/ Steenbergen, Zutphen met
Deventer end Delf-ſiel ontfanght der Staten Wet. 1590.
Parmas Veldt-legher werdt van Knodſenburgh verdreven/
Hulſt, Nimmeghen, Steenwijck end Coeverden daer kleven
Terwijl hy met ſyn macht de Franſche Oorlogh voedt 1591.
End my verſlapt: Ja ſoo hy hem weer derwaerts ſpoedt eñ 92.
Is hy ſubijtelick tot Atrecht overleden.
De Graef van Manſvelt is in ſyne plaets ghetreden/
Die door raet van de Graef van Fuentes veel Mans velt
Met t'breken van't quartier: Doe was ick wel gheſtelt/
Doch t'een Mes hielt wel haeſt het ander in de ſcheyde: 1593.
Geertruyden-bergh vergheefs langh ſyn ontſet verbeyde.
Den Eerdſ-hertogh Erneſt een Vorſt van Duydſchen bloet/
Sacht-zinnigher van gheeſt end coeler van ghemoedt/ 1594.
Is aen des Coninghs ſijd' tot mijn Veld-heer ontfanghen/
Dus ſcheen hy in het Ernſt na Vrede te verlanghen/
Maer (ô vreucht!) een Paſtoor van Namen ſulcx verſtoort
Die uytghesonden was tot ſ'Princen Mauritz moort/
End t'verſchil was te groot/ noch grooter het wan-trouwen/
Soo dat ick even ſterck mijn heerſchingh heb behouwen/
Meeſt aen der Staten ſijd/ die door het cloeck beleydt
Van den Naſſauſchen Vorſt voorſtaen mijn heerlickheydt/
Door wien de Diſciplijn van mijn Volck met goed' orden
End ſtrenghheyt langhs ſoo meer verbetert is ghewörden.
Dies ick weer Groeninghen met haren hooghen moet
Hem onderdanigh maeck'/ end te paert end te voet
Door t'Landt van Luxenburgh des Winters my vermeyde. 1595.
Erneſt tot Bruyſſel ſterft. Fuentes my doe beleyde/
End Dorlans, Chaſteler met Camerick in-nam/
Tot dat den Cardinael Albertus over-quam/ 1596.
Een Duytſch Vorſt/ van jonghs af in't Spaenſche Hof bevanghen
Met Purpuren Ghewaet/ na tot Hall' op-ghehanghen.
Op Cales end Ardres hy ſyn ghewelt beghint/
End Hulſt met groot verlies van ſyn Volck overwint:
Maer op de Tielſche Hey ſiet hy ſyn Crijghſ-volck ſneven/ 1597.
End met veel Steden is de Rhijn-berck hem ontdreven. eñ 98.
d'Infante van Spangien hy onlanghs daer na trouwt/
End alſoo een goet deel van t'Nederlant behouwt/
Wil oock t'Vereenighd Landt met eenen Peys begaven/
Die wierd van ſtonden aen met een Dochter begraven:
Dus hy weer vromelick hand-haeft mijn oude Recht/
End tot mijns Heerſchappijs verſterckingh Al berecht.
Op Nieupoorts banghe Veldt ick ſynen moet aenſchoude/
In' midden ſyns Crijghſ-heyrs/ waer hy niet en verſloude 1600.
Voor dat hy ſyne macht gheheel verſlaghen ſach/
Hy quam voor ofte naer noyt meer in een'ghen Slach
Maer nu door een Spaengiaert/ den tijt van ſyn afweſen/
Nu door een Italiaen my ſyn gunſt heeft beweſen:

Macte no-
vâ virtute
Puer, ſic-
itur ad
aſtra.

Hic annis
gravis at-
que animi
maturus.

Oſtēdunt
Belgis hũc
tantum fa-
ta, nec ul-
tra eſſe
ſinunt.

In antiquā
virtutem
animoſ-
que viriles
et pater
Aeneas, et
auũculus
excitat
Hector.

Quis pro-
cul ille au-
tem ramis
inſignis
olivæ, Sa-
cra ferēs?
noſco cri-
nes.

Heu! ca-
dit in quē
quam tan-
tũ ſcelus?

Ducibuſ-
que et viri
bus æquis.
Ambo ani
mis, ambo

Die/

Insignes præstantibus armis.

Die/ Berck verovert end sich legert over Rhijn
End mijn Volck onbetaelt vry van Crijghs-disciplijn
Op het nabuerigh Landt laet rooven ende ruyten/
Ja sietse naderhandt ten meestendeele muyten:
Dees/ Crijghs-onordeningh met syn Credijt oprecht/
Verliest Sluys, wint Oostend na drij-jarigh ghevecht/

Hic labor extremus.

Berck (t'welck verloren was) Grol, Oldenzeel end Lingen 1604.
Met Wachtendonck syn dwanck al in twee jaer ontfinghen. 5. eñ 6.
Mijn heerlickheyt was groot/ ick wierd aen elcken kant
Gheeeret end ghevreest/ Ick sach heel Nederlandt
Met Crijghs-volck schier bedeckt om my hulde te pleghen/

Quæ Regio in terris nostri non plena laboris?

Den lof mijns vroomheyts was luyd-ruchtbaer aller weghen.
Men heeft in Engelandt end Vranckrijck Peys ghesocht/ 1608.
Op datmen des te meer my hier versterken mocht. eñ 1604.
God van den Hemel scheen geheel tot my geneghen/
Maer d'Aerdsche God voor al gaf my syn milden zegen.
De grootste Coninghen van t'gantsche Christen-rijck
My waren t'eener tijdt goet-gunstigh al ghelijck:
d'Een in het heymelick/ end d'ander openbaerlick/
Dees stond my by met Raet/ die met Crijghs-volck verbaerlick/
Dees sterckte d'een partij/ die d'ander met syn gelt/
End d'een swackte door my des anderen ghewelt/

Heu! nihil inuitis fas quenquam fidere Diuis.

In't cort ghesept/ ick was de Lust van alle menschen/
Hoe had ick meer ghelucks ter Werelt konnen wenschen!
Maer als een luttel soets werdt jammerlick besuert/
Eylaes! dit groot gheluck en heeft niet laugh gheduert/
De nijdighe Fortuyn my haest den rugghe keeret/
Oft wel de groote God die alle dingh regeeret

Sic fata Deum Rex sortitur, voluitque vices, is vertitur ordo.

End uyt syn hooghen Throon der menschen broose macht
Met al haer trotsch voorstel bespottet end belacht/
Heeft in een ooghenblick mijns levens schoone klouwen
Met een scherp-snijdend' sweerdt heel effen af-gehouwen/
End van mijn Triumph-koets' uyt d'allerhooghste Eer
Met d'adem synes monds ghestaghen plat ter neer.

Cecidere animi, nec iam amplius armis, sed votis, precibusque iubét exposcere Pacem.

Mijn beste Vrienden ick van my eerst sach vervremden
Die my een wijl te voor met wil end wensch toestemden:
Ja selfs de Geest'lijckheyt/ die my heeft uyt-ghebroedt/
End steeds met raet end daet getrouwelick ghevoedt/
Nu oock (ist niet wat vreemts?) mijn weerdicheyt verachtet/
End eerst bedecktelijck my na het leven trachtet/
Maer nu in't openbaer te Post mijn doodt versnelt:
Soo dat ick door Bestandt verjaeght ben uyt het Velt/
Mijn handen zijn verstijft/ mijn voeten zijn verlemmet
End mijne Dienaers trou alomme nauw' beklemmet
En moghen nu niet meer uyt-loopen op Vrij-buyt/

Pace sequestrâ.

Eylaes! de goede tijdt is voor de Crijghs-lien uyt.
De groote Vorsten selfs die my te stercken pleghen/
Door haer Gesanten nu het Nederlandt beweghen

Tot

De groote Vorsten selfs die my te voeden pleghen/
Door haer Gesanten nu het Nederlandt beweghen
Tot een eeuwighen Peys oft lanck-durigh Bestant,
Wat isser al te doen om my t'helpen van kant?

Pace sequestrâ

End op dat ick hier dus sou sterven in mijn sonden/
Heeftmen noch op het lest na Spaengien wijt versonden
Mijnen Biecht-vader trouw/ om in plaetse van Vreed
Een veel-jarigh Bestant van daer te brenghen meed.

Quid nũc misero mihi deni querestat?

Het Volck dat eertijts my een vaste Bolwerck noemde
End de verseeckertheyt haers Staets te syn beroemde/
Versmaedt nu mijnen dienst/ end is tot Peys ghesint/
Dus ick/ die onlanghs was soo grootelicks bemint/
Gheducht/ ghehoorsaemt end gheeert by allen Staten/
Ben nu (och arme!) schier van alle man verlaten:

Olim, Tuta salus Bello: nunc, Nulla salus Bello.

Daerom ick met verdriet end swaren druck belaen
Nu vele Maenden lanck met kranckheyt ben bevaen.
Ick heb (soo t'is gheseyt) sieck gheweest t'and'ren tijden/
Doch t'was een corte flauwt' end lichtelick om lijden:
Maer dese langhe Sieckt' my vast te bedde houdt/
End sal my (vrees' ick) nu nauw Veertigh jaren oudt
In't best mijns levens haest s'doods pijlen doen besuyren/
Gheen raet noch Medecijn en helpt ter lester uyren.

Stat sua cuique Dies, breve et irreparabile Tempus omnibus est vitæ.

Daeromme ligghend' hier op mijn dood-bed in smert/
Cranck van lijf/ maer ghesont van verstand/ cloeck van hert/
Met een benauwde stem/ doch willende niet sterven
Sonder bescheydelick aen mijne rechte Erven
Te laten na mijn doodt al't tijdelicke goet
Welck ick verovert heb in mijns levens voorspoet
(Dat daerom onder haer na s'werelts oude wijse
Gheen verschil/ twist/ proces of mis-verstandt en rijse)
Ick alle t'ghene hier na-volght in't openbaer
Voor mijnen Lesten Will' end Testament verklaer.

Extremũ hoc Munus morientis habete.

Eerst beveel ick mijn Ziel de Duyvels vander Hellen/
Die't menschelick gheslacht verleyden ende quellen/
Op datse weder-keer daer s'eerstmael uyt ontstaet.

Hîc domus, hæc patria est.

Mijn Lijf ick inde macht van mijnen Erven laet/
Om dat na haren wil end den eysch te bescheyden/
Wat is het Lichaem doch van syne Ziel ghescheyden?

Quisquis honos Tumuli.

Item, om metter daet te thoonen mijn berouw/
Ick maeck' tot de Fabrijck des Cap-pels van ons' Vrouw'
Van Scherpen-heugel al mijn kleeren end Juwelen/ 1604.
Om/ t'gheen ick eer daer aen verbrandt heb te verheelen.

Scilicet, is Superis labor est.

Wijders heb ick ghemaeckt end maecke haer een Schants/
Tot haer verseeckeringh wel versien met Crijghs-mans/
Dat se de Geusen weer na Sychem niet doen schampen
Met all' haer Kramerij/ oft aendoen duysent rampen.

Voorts volghens t'out ghebruyck in haren eyghen naem
Het Nederlantsche volck maeck ick mijn erfghenaem/
End late hun t'ghewelt/het bloet/de moorderijen/
t'Verraet/de plonderingh/brant-schattingh/rooverijen/

En quo discordia Ciues perduxit miseros.

Rantsoeningh/over-last/de vrouwen-cracht / het vreesen/
De tranen end t'gheween van Weduwen end Weesen/
Het platte Land' verwoest/de Dorpen afghebrandt/
De Steden uyt-gheput/haer Sloten heel ter schand/
Haer Huysen neer-ghevelt met all' de sware plaghen
Die sy door mijn toe-doen nu veertigh jaren draghen/

Relliquias Italûm atque immitis Iberi.

Cort/t'deerlick over-schot van haer lief Vaderlandt
(Vrucht mijns vromicheyds end wercken van mijn handt)
d'Armoede/ballinghschap/dierte/verlies van neeringh
End bedel-sack/tot troost van haer schaed' end uyt-teeringh.
Item, den Roomschen Paus, mijn Peter ick na-laet
Tot een ghedachtenis / by forme van Legaet/
Den vreeselicken schrick van syn dry-dobbel Croone.

Tu regere imperio populos, Romane, memẽto.

Noch d'onrecht' Heerschappy van synen hell'ghen Troone
Langh onder t'mom-aensicht eens valschen Diensts ghepleeght
Teghen soo menigh Vorst end Potentaet beweeght
Door de ghewaende kracht sijns Blixems ende Donders.
Item noch maeck ick hem voor uyt / als wat besonders/
Het schoon gheheylight Sweert end costelicken Hoet
Eer van Pius Quintus Paus, synen voor-saet goet/ 1569. Siet d'Historie van Meteren in't 3. boeck 48. blad.

Hæ tibi erũt artes, Pacique imponere morem.

Aen d'Hertogh van Alba, mijn Gouverneur/ ghesonden
Om syn vaderlick hert tot my-waerts te oorconden/
Dat hy't ghebruycke voor Sint Pieters verroest Sweerdt/
Waer meed hy onlanghs sich soo qualick heeft gheweert/
Doe synen ouden Rock wierd schandelick ghescheuret
Van Sint Marcs fieren Leew/hoe seer hy scheen versteuret:

Disijce cõpositã Pacem, sere crimina Belli.

End dit alles op hoop dat hy door syn bevel
My wederomme sal verwecken uyt de Hell'
Soo haest de vorderingh syns Stoels dat sal begheeren/
De Coninck van syn Eedt end Trouwe dispenseren.
Item, tot danckbaerheydt mijn machtichsten Scherm-heer
Philippus Coninck van Spaengien ick Legateer

Hinc mihi prima mali labes.

Den swaren Last van syn end synes Vaders schulden/
End alle t'coper gelt van Spaengien te vergulden/
De groote Jalousy op Vranckrijck/ d'ouden Haet/

Stãt Belli causæ.

Met menigh hardt Verschil om hem vroegh ofte laet
Te baren een Oorlogh in syne Heerschappije.
Noch de vergheefsche hoop eens Spaenscher Monarchie/
End van t'Vereenichd' Landt te winnen met ghewelt.
Wijders soo gheef ick hem voor al syn verquist gelt

Spes pascis inanes.

T'inghebeeldt Coninckrijck van dese Nederlanden/
Met d'ydel schaduwe van haer Croon in syn handen/

Si qua fata sinunt iã

Dat hy daer in voortaen den Soel des Oorloghs set
Om d'heele Christenheyt te gheven syne wet.

tū tēditq; fouetque.

Item noch voor t'verlies van ſyn rÿcke Carraken/
End voor de groote ſchae die ick hem heb doen ſmaken
In beyde d'Indien, werdt hem hier weer betaelt
Der Coop-lien Schip end Goet in Spaengien aengehaelt.
Item Ick late hem Gods ſchrickelicken toren
End rechtveerdigh oordeel/welck hy opt heeft gheſworen
Over t'onnoſel bloet onrechtelick gheſtort/
Als t'woort van Las Caſas eenmael waerachtigh wort
Noch laet ick hem den Plicht/eens in ernſt te beſinnen/
Dat t'wÿl hy t'Hemelrÿck door ſ'Paus raet ſoect te winnen
Hy t'Aerdrÿck niet verlieſ': ghelÿck hy deſe tÿt
Daer door het beſte deel van Nederlandt is quÿt.

Bartholomeus Caſaus in de deſtructie van Weſt-Indien.

Dij capiti ipſius generiq; reſeruent.

Item, op dat ick voorts elck goeden dienſt beloone
End Haer Hoogheden oock mÿn mildichept bethoone/
Maeck ick dat ſy voortaen haer eyghen Meeſters ſyn/
In plactſe datmen haer nu ter tÿt in't aenſchÿn
Met een Veedor del Rey oft Contre-rolleur quellet.
Item noch werdt hun hier tot een Legaet gheſtellet/
Het Vredelick beſit van t'halve Nederlandt.
Met d'Hoop haers levens tÿt in een geruſter ſtant
Nu t'eyndighen/end ſich te gheven goede daghen.
Noch den Vrÿdom/dat ſy niet meer en hooren klaghen
De Landt-lien uytgheteert door langhe muyterÿ
Van t'onbetaelt Voet-volck end ſnoode Buyterÿ.

Nec ſpes libertatis erat, nec cura Peculi.

Viuite felices, quibus eſt fortuna peracta iam ſua.

Item, den Admirant van Arragon gheprezen
(Die my in ſynen tÿt heeft trouwen dienſt beweſen/
Hoewel hy op het leſt in ſyn ghevanckenis
Tot Vrede eenichſins gheneghen gheweeſt is)
Maeck ick de Meubelen/Juwelen ende Kleeren
Des Graven van den Broeck end alle d'ander Heeren 1598.
Die teghen ſyn geloft gedoodt zÿn end berooft.
Item ick late hem end lade op ſyn hooft
De Vloecken ende Ween/de Smerten ende Qualen
Van t'arme weer-loos Volck van Cleven end Weſtphalen.

Quid non mortalia pectora cogis, Auri ſacra fames?

Den Marquis Spinola (niet teghenſtaend' hy meed
Vergetende ſyn plicht gearbeydt heeft tot Vreed)
Legateer ick den Buyt end dobbele Cortouwen
Die hy t'Ooſtende vont. Item, een laet berouwen
Van te hebben beſtaen t'Vereenighd Nederlandt
Te brenghen onder t'Jock met ſyns gelts onderſtandt.
Noch de vrucht van t'gheypyns na vele groote ſaken/
End de Sorgh/wÿſelick ſyn reeckeningh te maken/
Wel t'oorboren t'Credÿt dat hem ſyn borſe gheeft/
Dat d'Intereſt van t'gelt/welck hy verſchoten heeft/
Hem met gheen banckeroet/als d'andren/werd betalet
Voorts den Peyſ-maker loos/den Prater ſoet-getalet/
(Hoewel hy my voor al na t'leven heeft geſtaen
Op dat hy goet voor quaet te loone mach ontfaen)

Atq; ſolū quo Troia fuit.

Satis eſt, potuiſſe videri.

Et reor, et ſi quid veri mens augurat, opto.

Den

Vlla putatis dona carere dolis Danaûm? ſic notus Vliſſes?

Den Commiſſaris Ney maeck' ick tot een ghedencken
Het Handtſchrift/ Diamant end andere gheſchencken
Door hem aen een Perſoon van het Vereenighd' Landt
(Soo d'ergen Pater dacht) onder den duym vchandt/
Om met een goude ſpies ſ'Lands ſaken te doorgronden/
Doch ſynen Meeſter weer ghetrouwlick t'huys gheſonden.

Nec enim leuia aut ludicra petuntur præmia.

Item een Biſſchops ſtaf oft eenen Rooden Hoet/
Op dat den arbeyt hem te deghen werd verſoet
Die hy gheleden heeft in't rotſen ende reyſen
Tot ſ'Vredes vorderingh op zijn twee Spaenſche reyſen.
De Nieuwe Biſſchoppen, mijne School-meeſters vroet/
(Die van kints beenen af my hebben op-ghevoedt
End ſteeds met alle macht mijn heerſchingh onder-houwen))

Si qua eſt cœlo Pietas quæ talia curet.

Laet ick't onnoſel Bloet van Mannen ende Vrouwen
By mijn tijdt door haer raet om het Gheloof ghedoodt,
Noch t'Wroeghen haers ghemoeds end Godes gramſchap groot/
Die haer tot ſyner tijt oock niet en ſal verſchoonen.

Qui ſolus honos Acherõte ſub imo.

Voorts d'ander Monicken met haer gheſchooren kroonen/
Om vele Requiem tot mijnes Ziels bijſtande
Te ſinghen/ laet ick na haer Cloosters af-ghebrandt/
t'Convent verbijſtert/ end verjaeght te zijn gheheelick
Wt het Vereenighd' Landt. Noch, datmen haer beſcheelick

Queis triſtia Bella, iræque inſidiæque et crimina noxia cordi.

Van mijn Goet Cap voor Cap uyt-deel' een ſchoone Niet.

In Capita.

Maer al die onder haer voor-ſtonden mijn ghebiedt
(Mids op den Predick-ſtoel met haer waer-ſchijnigh ſpreken
Voor het onwetend' Volck moordt ende brandt te preken
Tegen die/ welck de Paus voor Ketters ſnoo verdoemt))
End mijne Patres weerd/ diemen Ieſuyten noemt/
Voor de ghetrouwe hulp my langhen tijdt beweſen
Moet ick inſonderheyt alhier ghedachtigh weſen/

Quæcunque mihi forruna fideſque eſt in veſtris pono gremijs.

Hoewel ſy rijckelijck begavet ſyn met goet:
Dus geef end laet ick haer mijn Credijt end voorſpoet/
Mijn hoogh' Aenſlaghen end Practijcken velerhande/
Mijn heymelicken Raedt met alle mijn Verſtanden
Waer die gheleghen ſyn binnen oft buyten ſ'lands.
Maer ick maeck' die van Trier noch tot een buyten-kans/

Ferte citi ferrum, date tela.

T'Sinck-roer van Balthaſar Geraerts den Prinçen-moorder/
End die van Doway t'Mes van Pieter Panne. Voorder.
De Ieſuwyten die tot Bruyſſel ſijn in't Hof
Geef ick tot een Legaet/ als hares vroomheyts lof/
De Cleeren end Cieraet van Anna van den Höve.

Crimine ab uno diſce omnes.

Voorts elck beſonder end haer in't gemeen belove/
Dat ick haer laten ſal in vrijen eyghendom
Al de Legaten die haer van de Jonckheyt dom
Sijn Inter viuos oft cauſa mortis ghemaket/

Hic amor, hoc ſtudiũ:

Met alle t'Goet daer ſy t'onrecht ſyn aen-gheraket.
Item noch om dat ick een goede Moeder ben
Laet ick het Spaenſch Crijghſ-volck (oft by ghebreck van hen

Aen

Aen hare kinderen) al t'goet end groote Schatten
Die sy in mynen naem de Borghery af-schatten
Tot Antwerpen end el. Item werdt hun vergunt
Den huys-raet/silver/gout/ghemunt end onghemunt/
Sulcks men in myn Sterf-huys bevinden sal van weerden
Om onverhindert als haer eyghen-goet t'aenveerden:
Doch alles met bespreck / dat het syn Eedt end Trouw
Aen het Vereenigh Landt in Bestand beter houw
Als't dickmael heeft ghedaen geduyrende myn Kryghen
Waer het somwylen eens kon d'Overhandt verkryghen.
Item noch gheef ick haer in het besonder d'Eer/
Dat sy in Nederlandt den Coninck haren Heer
Meer quaets hebben ghedaen door veertigh Muyteryen/
Dan goets voor ofte naer door all'haer Moorderyen.
Het ander Oorloghs-volck, dat te voet end te peert
Sich aen des Hertoghs syd'in myn dienst heeft gheneert/
Laet ick een kassertingh/stram lyf/ verminckte leden/
Oft immers, dat het sy met zyn Soudy te vreden/
Niet meer kaes-jaghe/roof/brant-schatte/muyt noch raes'
Oft aen een Galgh oft Rat/maeck'ick't der Raven aes.
Item op dat ick my bethoon heel onpartydigh
Wil myn weldoenders elck wat maken weder-sydigh/
Hoewel ick weet dat d'een uyt moet-wil/tyranny/
Gout-dorst/wraeck-gierichêyt/eer-sucht end hoovaerdy/
Onordentlick/om s'Lands Vrydommen te verpletten:
Maer d'ander uyt noot-weyr/tot voorstandt harer wetten
End Vryheyt van het Landt met goede Disciplyn
My hebben voorghestaen end noch ghewapent zyn.
Soo wil ick mede dan de hoogh-gheduchte Staten
Van het Vereenighd' Landt, tot een Legaet nalaten
De Sorgh/haer Vryen Staet te houden langh in rust/
Dat dewyl s'Oorloghs vier van buyten is ghebluft
Haer tot haer meerder schae niet binnen s'Lands ontsteke/
End eenigh mis-verstandt des Eendrachts pylen breke.
Noch den last/datmen eerst betael s'Lands oude schult
End dan met goet voor-raet haer Kontoor werd ghevult/
Op dat soo ick (misschien) haest quame te verrysen
Sy my goet onderhout des levens weer bewysen:
Doch voor al dat sy nu de ghetrouw Oorloghs-lien
(Myn echte kinders) met bequaem Soudy versien/
Elck na de qualiteyt van syn persoon wel voeden
End na de quantiteyt van haer goet eerlick goeden.
Item, ick heb ghemaeckt end hun mids desen maeck
De Vryheyt end Voorspoet van haer Ghemeene Saeck/
Het Landt gelt-end-Volck-rijck/haer Steden heel neerachtigh/
End dat sy langhs soo meer te water werden machtigh.
Item dewylse my haer Vrydom weten danck/
Ick make dat sy dien besitten moghen lanck/

Hæc mea sunt, veteres migrate Coloni.

Si qua est, quæ restet adhuc mortalibus usquã intemerata fides.

Magnum et memorabile nomen.

Forsã miseros meliora sequentur.

Tros, Tyriusq; mihi nullo discrimine agetur.

Hoc opus hic labor. Hoc Auster velit, & magno mercẽtur Iberi.

Res dura, et Regni novitas vos talia cogũt moliri, & late fines Custode tueri.

Cõsulere, atq; õnes metuentẽ

Dies

Dies Legateer ick haer een ghestadigh Man-trouwen
Op Spaengien/end (naest God) op my haer Staet te bouwen.
Voorts den Nassauschen Prins, die door syn dapperheyt
Mijn Rijck langh heeft ghesterckt/uyt ware danckbaerheyt
Laet ick een eeuw'ghen Naem end een onsterflick' Eere/
Dat als een Stierman wijs end verre-siende Heere
Hy het Vereenichd' Schip uyt s'Oorloghs woeste Zee
(Met Gods hulp) heeft ghebracht op s'Vredes stille Ree.
Noch den Last/dat hy t'Landt langh vredelick regeere/
Met d'Hoope/dat door hem syn Huys in macht vermeere.
Item dat hy in Peys door syner deuchden schijn
Van syn Vyandt ghevreest/ van Vriend bemint mach syn.
Wijders noch laet ick hem de heerlicke Banieren
End schoon Tapisserien die d'Haeghsche Sael vercieren/
Ghewonnen by Turnhout end Nieupoort door syn handt/
Als Segel-teeckenen tot syner eer gheplant.
Item, ick gheve/gun/end beset den Coop-luyden
Den Vrijdom/om voortaen na t'Oost/West/Noord end Suyden
Te moghen handelen/end visschen wijdt end sijdt.
Item voor dat ick hun tot hare schaed' een tijdt
De vrije Coopmanschap op Spaengien heb doen derven/
Wil end maeck ick dat sy d'Oost-Indische Vaert erven
Sond'r yemandts teghen-spraeck. Wijders noch geef ick haer
In vollen eyghendom all' de Carracksche Waer'
Sonder dat sy daer van behoeven in haer leven
Staet oft Inventaris aen yemanden te gheven;
Doch op conditie end niet anders/dat sy
Nu voortaen Caep de Grijp wijslick legghen voor-by.
Item ick late noch de dappere Crijghs-knechten,
(Die in der Staten Eedt haer Vaderlandsche Rechten
Door my ghetrouwelick steeds hebben voor-gestaen
Den Plicht/haer Overheyt te blijven onderdaen.
Item noch gheef ick hun nu voortaen goede Tijden/
Op voorwaerd/dat sy sich met haer besoldingh lijden/
End tot verseeckeringh der Landen dagh end nacht
Op de Frontieren voorts houden ghetrouwe wacht/
End daerom wil ick s'oock met mijn Gheweyr vereeren.
Maer alle die den Boer gewent syn op te scheeren
Geef ick haer Passe-poort end laet s'haers Eeds ontslaen/
Doch Legatere haer de Schoppen ende Spaen
Daer mede men wel eer mijn Legers plach te stercken/
Dat sy daer meed voortaen om haren cost gaen wercken/
End leeren banen t'landt dat door haer vromicheyt
Is t'ongebruyck ghemaeckt/ end heel verwildert leyt:
Oock dat sy d'Eyghenaers op veel verscheyden wijcken
Al haer verdroncken Landt van nieuws aen helpen dijcken/
t'Welck ingheſteken is door haer-lien in mijn tijdt
End met de Zee ghemeen soo langhe leyt en rijdt;

Of

expēdere casus.

Aggredere ô mannos (aderit iā tēpus) honores.

Patrijs virtutibus.

Dextera causa tua est.

Et cunctis undamq; aurāq; patentem.

Hæc sunt spolia, et de Rege superbo Primitiæ.

Egregias animas, quæ sāguine nobis hāc Patriam pepegere suo.

An tibi Mauors ventosâ in linguâ, pedibusque fugacibus istis sēper erit?

Oft anders/ t'harer keur / laet ick hun na d'Armoede
t'Gast-huys end Bedel-sack (waer toe soo vele goede
End rijcke Luyden door haer bedrijf syn gheraeckt) Te quoq; fata prospectant paria.
Oft soo s'haer ouden ganck noch gaen/ wordt haer ghemaeckt
Een Galey/ Rat oft Galgh/ op dat sy hoogh verheven
De blinde zegheningh met hare voeten geven.
Item noch voor het lest de Tappers, Soetelaers,
Tros-boeven, Schommel-kocks, Schippers end Wagenaers,
Met all' ander Martis end Veneris gheslachten/ Fuimus Troës.
Die mijne keuken eer wel te versorghen plachten
Met allerley noodtdruft van Wijn/ Bier/ Vleesch end Broodt/
End in mijn Legers gelt te winnen gros end groot/
Ja menigh goet Gelach op den Buyt te verschieten/
Begheer ick ende wil dat voor haer Erf ghenieten
Na mijn af-lijvicheyt het huys van Selden-sat,
End Calen-broeck, Noot-durp, met Bijster-veldt, end dat
Sy all' na Sint Reyn-uyt te Bedevaerde reysen/ Spes sibi quisq;, sed hæc quam angusta, videtis.
Om voor mijn arme Ziel te bidden elck dry reysen:
Oft soo sy liever t'huys te blijven syn ghesint/
Dat elck van haer voortaen een Ambacht onderwind
De Mannen Spitten end de Vrouwen Spinnen leeren/
De Schippers elders-waert sich over Zee gheneeren.
Item ick ordonneer/ begeer/ wil end beveel/
Soo verre yemandt/ wie hy waer' eel oft oneel/
Dit Testament geheel oft ten deel wilde breken/
In recht oft buyten recht/ dat hy opt werd versteken
Van alle t'ghene wes hem eenichsins hier van
Oft ab intestato tot erfdeel comen kan:
Begheerende dat het sijn effect sal sorteren
End grijpen stadt (alwaer dat selve mocht ontberen
Volle solemniteyt die t'Recht vereysschen wil)
By form van een Legaet/ Dood-gift/ oft Codicil/
Alsoo ick anders wel vermocht had van s'Rechts weghen Teneat Patriæ nec legibus ullis.
Na t'oude Crijghs-ghebruyck eenvoudelick te pleghen
Een Oorloghs' Testament, d'wijl my end mijne bend Testamentum Militare
Het Lont-recht beter dan het Landt-recht is bekent.
Dies weder-roep ick oock all' ander Testamenten
Ghemaecket voor Datum van desen om te Prenten/
End voorbehoude my t'veranderen van dien Vivo equidem.
Het weder-roepen end uyt-legghen t'allen tijen/
Of ick noch dese reys' doods ghevaer mocht ontkomen/
Doch sulck recht niemandt opt en conde syn benomen.
End op dat na mijn doodt voorts dit mijn Testament Auxilioq; leuare viros, vimq; addere victis.
Te beter werd volveurt end ten effect ghewendt/
Ick maeck Executeurs van dien dry Vorsten machtigh/
Den Coninck van Vranckrijck, van Groot Britanien prachtigh
End Denemarcken, die door haer ontsichlickheyt
Handthaven konnen elck in sijn gherechticheydt?

Haer

Haer biddend' ernstelick dat sy dien last aenveerden/
Dies stel ick haer ter handt al mijn goet vander eerden
Tot het voldoen van dien/ end geve wel-bedacht
Haer saem end elck van hun besonder volle macht/
Om alles trouwelick ten besten upt te richten:
End om haer des te meer tot mywaerts te verplichten/
Laet ick elcken van hun tot een ghedachtenis
Haers Rijcks rust/ die van my hier te verwachten is.

Nos si pellant, nihil absfore credunt quin omnã Europã penitus sua sub iuga mittant.

Voorts om dees mijnen Wil de gantsche werlt t'oorconden
End op dat die altijdts waerachtigh werd bevonden
Na myne doodt/ heb ick/ Oorlogh van Nederlandt,
Hoewel in groote pijn dit met mijn eyghen handt
Gheteeckent/ ende doen beseg'len ten by-wesen
Van meenigh vroom Ghetuygh als gheroepen tot desen/
By veel Notarisen publijck in schrift ghestelt/
End op't dat elck die't raeckt te beter werd vermelt
Begeer ick dat/ conform ghelijck't hier is beschreven/
Door openbaren druck werd' in het licht gegeven.

Hoc precor, hanc Vocem extremã cum sanguine fundo.

By Notarisē verstaet de Schrijvers der Nederlantsche Oorlogē E. V. M ende P. B.

Denckt op't EYNDE.

Graf-schrift vande Nederlandsche Oorloghe,

Die den tijt van veertigh Jaren in grooter Weerden by alle Volckeren ende Weelden onder den haren gheleeft hebbende/ nae eene twee-jarighe teeringhe tot onuytsprekelicke herten-leedt der Crijghs-lieden ende Vreucht der Vrede-minnaren in een Bestant van 15. Jaren gherustet is te Meenen/ op den 27. Februarij deses Jaers 1609. ende leyt begraven tot Gibralter in een coper Gelt-kiste/ in de ledighe Schat-camer des Coninckx van Spaengien/ behanghen met Oost-Indisch Orange Carrack-fluweel/ gheborduert met West-Indische Peerlen ende Ghesteenten etc.

Siet/ hier leyt d'Oorloghe van Nederlandt begraven/
Die veel gelts heeft verspilt end menigh mensch ghedoodt/
Om veertigh Jaren lanck haer Heerschappij t'hant-haven/
Bidt/ datse nimmermeer verrijse van den doodt.

P. B. M. jnimico male de se merenti gaudens posuit.

Ander. d'Oorloghe spreeckt tot de Nederlanders.

Ick ligh/ ja ick ligh hier: past my niet veel te roeren/
Grouwt u/ Gans Droes/ soo ick eens wt mijn rust op-stae/
Ick sweere/ dat ick u wel anders sal tamboeren/
End op Borgher end Boer verhalen mijne schae.

Bellum Belgicum sibi viuens fieri mandauit.

Versus Musicus. Echo Pax reditura rogat.

VT REMIgrem FAcilis SOLitoque LAbore SOLuta,
FAre MIhi an REquies VTilis hîc sita? ITA.

Dies en attulit vltro.